

ת"פ 27153/12/17 - מדינת ישראל נגד מוחמד מנצור

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 27153-12-17 מדינת ישראל נ' מנצור

ת"פ 48484-12-16 מדינת ישראל נ' מנצור

ת"פ 58304-08-16 מדינת ישראל נ' מנצור

בפני כבוד השופט עמית מיכלס

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מוחמד מנצור

הנאשם

גזר דין

רקע ועובדות כתב האישום

1. הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו בשלושה כתבי אישום, ב-4 עבירות של כניסה לישראל שלא כדין, לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952; ב-3 עבירות של התחזות כאדם אחר במטרה להונות, לפי סעיף 441 רישא לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ב-3 עבירות של שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר, לפי סעיף 420 לחוק העונשין; ובעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

2. על פי החלק הכללי של כתב האישום בת"פ 58304-08-16 (להלן: האישום הראשון או האירוע הראשון), בחלק הרלוונטי לנאשם, פנה הנאשם במהלך שנת 2016 לאדם מסוים בשטחים, על מנת שייזף עבורו תעודת זהות ישראלית תמורת תשלום. הנאשם אף רכש פלט הנחזה להיות גיליון רישום פלילי המופק על ידי משטרת ישראל ("תעודת

עמוד 1

ישר" מזויפת). מספר ימים לאחר מכן, קיבל הנאשם מאותו אדם תעודת זהות ישראלית מזויפת על שם אחר, ובה תמונתו של הנאשם, וכן תעודת ישר מזויפת על שם אותו אדם.

על פי עובדות כתב האישום, במהלך השבוע שהסתיים ביום 25.8.2016, שהה הנאשם בישראל לסירוגין, מבלי שהיה בידו היתר שהייה או תעסוקה כדן. במהלך תקופה זו הגיע הנאשם באחד הימים לבית אבות בעיר נס ציונה והציע את שירותיו כמטפל. משנתבקש הנאשם להציג תעודת זהות וגיליון רישום פלילי, הציג את תעודת הזהות ואת תעודת היושר המזויפים. לאחר שהתבקש להציג תעודת ישר שהוצאה במועד עדכני יותר, שב הנאשם לאחר מספר ימים והציג תעודת ישר חתומה על ידי משטרת ישראל בתאריך אחר ומעודכן יותר. לאחר הצגת המסמכים התקבל הנאשם לעבודה בבית האבות.

בתאריך 25.8.2016 ביקש שוטר מהנאשם להזדהות בפניו, והנאשם מסר לו את תעודת הזהות המזויפת.

על פי עובדות כתב האישום בת"פ 48484-12-16 (להלן: האישום השני או האירוע השני), שהה הנאשם בעיר לוד מבלי שהיה בידו היתר שהייה או תעסוקה בישראל כדן. משהתבקש על ידי שוטר להזדהות, מסר הנאשם לשוטר שם ומספר תעודת זהות, שלאחר בדיקה שביצע השוטר התברר ששייכים לאדם אחר. בהמשך תפס השוטר ברשותו של הנאשם תעודת זהות מזויפת הנושאת את שמו של אדם נוסף.

על פי עובדות כתב האישום בת"פ 27153-12-17 (להלן: האישום השלישי או האירוע השלישי), שהה הנאשם ביום 12.12.2017, סמוך לשעה 16:57, בשער הכניסה לנמל התעופה בן גוריון, מבלי שהיה בידו אישור שהייה או תעסוקה בישראל כדן. משנתבקש הנאשם על ידי מאבטח במקום להציג תעודה מזהה, הציג הנאשם תעודה על שמו של אחר, כאשר תמונתו של הנאשם הופיעה על תעודת הזהות.

טיעוני הצדדים לעונש

3. ב"כ המאשימה, עו"ד מור מלכה, הפנתה בטיעוניה לעברו הפלילי של הנאשם (ת/1), כמו גם למאסר מותנה התלוי ועומד נגדו (ת/2), וכן לנסיבות ביצוע העבירות בכל אחד משלושת כתבי האישום. עוד הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו, וציינה שהנאשם פגע בהם בצורה משמעותית, זאת לאור המציאות הביטחונית, התכנון שקדם לביצוע העבירות, מספר הפעמים בהם נכנס הנאשם לישראל, גם לאחר שנתפס ושחרר, המקומות הרגישים בהם שהה, והצלחתו להתקבל לעבודה בבית האבות בזכות התעודות המזויפות.

בעניין זה הדגישה את החומרה היתרה הגלומה בזיוף תעודות זהות, להבדיל מאישורי שהייה, לאור העובדה שתעודות הזהות מעניקה למחזיק בה זהות בדויה, על כל המשתמע.

לטענת המאשימה, במקרה זה לא חל מתחם העונש ההולם שנקבע בהלכת אלהרוש, אלא מתחם הנע בין 3 ל-9 חודשי מאסר לכל אירוע, תוך שהפנתה לפסיקה המשקפת, לגישה, מדיניות ענישה זו.

אשר לעונש הראוי לנאשם, הפנתה לעונש שנגזר על שותפו של הנאשם באישום הראשון, צעיר נעדר עבר פלילי, שאף הורשע בביצוע עבירות חמורות פחות מאלו של הנאשם, עליו נגזר עונש של חודשיים מאסר בפועל. בשים לב לעברו

הפלילי של הנאשם, וקיומו של מאסר מותנה בן 3 חודשים, ביקשה המאשימה לגזור עליו עונש "מוחשי וכבד".

המאשימה התנגדה לעתירת הנאשם להשיב לו את הכסף שחולט בעקבות החלטות בית המשפט לאחר שלא התייצב לדיונים בעניינו, הן מן הטעם שבית המשפט אינו יושב כ"ערכאת ערעור" על החלטות מותבים אחרים שהורו על חילוט הכסף בשניים משלושת התיקים; הן מן הטעם שהחילוט היה הדרגתי ונקבע לאחר שניתנו לנאשם הזדמנויות רבות להתייצב לדיונים; והן מן הטעם שלאחר חילוט חלק מהכסף, שב הנאשם ונכנס לישראל בניגוד לחוק.

4. מנגד הדגישה ב"כ הנאשם, עו"ד מאיה רייטן - סטול, שמטרת כניסתו של הנאשם לישראל בשלושת כתבי האישום, הייתה לצרכי פרנסה, ועל כן עתרה לקבוע בעניינו את מתחם העונש ההולם שנקבע בהלכת אלהרוש. אשר ליתר העבירות בהן הורשע הנאשם, טענה שמאחר שמדובר בעבירות שנועדו להכשיר את שהייתו בישראל, אין לקבוע בגין מתחם עונשי מחמיר יותר.

במסגרת טיעוניה הפנתה ב"כ הנאשם לענישה הנוהגת בבתי המשפט השונים, ובכלל זה למקרים דומים בהם עתרה המאשימה למתחמים שנקבעו בעניין אלהרוש, גם במקרים בהם הורשעו נאשמים בעבירה של התחזות לאדם אחר במטרה להונות.

ב"כ הנאשם ביקשה לראות בשני כתבי האישום בהם נכנס הנאשם לישראל בשנת 2016 כאירוע אחד ולקבוע לגבי מתחם עונשי אחד.

בשים לב לנסיבותיו האישיות של הנאשם, ובכלל זה העובדה שעברו הפלילי כולל הרשעות בעבירות של כניסה לישראל שלא כדין ועבירה אחת של התחזות לאחר בעברו הרחוק, ביקשה למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם שייקבע.

אשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם ציינה את מצבה הכלכלי הקשה של משפחת הנאשם, שהורע בעקבות ניתוח אותו עברה אמו של הנאשם (נ/1), כאשר הנטל הכלכלי במימונו נפל על כתפי המשפחה. לדבריה, בחודש מרץ 2018 מצא הנאשם עבודה ברשות הפלסטינית (נ/2), כך שאין לו עוד צורך להיכנס לישראל. בעניין זה הפנתה לעפ"ג (מרכז-לוד) 7844-09-17 בו התחשב בית המשפט המחוזי בנאשם שמצא פרנסה בתקופה שבין ביצוע העבירה לבין מועד מתן גזר הדין. לדבריה, הטלת עונש מאסר ממושך יביא לכך שהנאשם יאבד מקום עבודה זה ויחזירו לנקודה בה עליו למצוא פרנסה בתחומי מדינת ישראל. עוד ציינה שהנאשם התחתן לאחרונה.

בשל כל אלו עתרה למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם ולהסתפק בהטלת 30 או 40 ימי מאסר בפועל, תוך הפעלת המאסר המותנה בחופף לעונש זה.

ראש שני לטיעוני הנאשם נגע לביטול ההחלטות שניתנו על ידי מותבים שונים, שהורו על חילוט הפקדות וערבויות כספיות בסכום כולל של אלפי שקלים. ב"כ הנאשם ציינה שהיא ערה לכך שאין מנגנון בדין המאפשר השבת כסף לאחר שחולט, אולם הפנתה לבש"פ 3390/14, בו נקבע שבנסיבות מסוימות ישנה אפשרות לעשות כן על מנת למנוע עיוות דין. לדבריה, הנאשם מעולם לא נמלט מהליכי משפט, והראיה לכך היא שהתייצב לכל הדיונים האחרונים לאחר שהוצאו לו זימונים מסודרים, בניגוד לדיונים הראשונים.

5. הנאשם ניצל את זכות המילה האחרונה ואמר: "אני בסך הכול נכנסתי להתפרנס. אני מבקש סליחה. אני עובד בערייה שנה וחודשיים ביקשתי לחתונה שלי שבועיים חופש ולא הסכימו. אני מתחתן ב - 26.4.19. נתנו לי רק 10 ימים. אין לי פרנסה אחר כך".

קביעת מתחם העונש ההולם

6. בפתח הדברים יש לקבוע האם מדובר באירוע אחד, או שמא בשני אירועים נפרדים, בהתאם להוראות סעיף 40ג לחוק, ובמידה שמדובר בשני אירועים - האם יש לגזור עונש נפרד לכל אחד או עונש כולל [ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.2013)]. המבחן לזיהוי מספר האירועים הוא מבחן הקשר ההדוק שנקבע בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014) (להלן: עניין ג'אבר) [וראו גם ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל (3.9.2015); ע"פ 5668/13 מזרחי נ' מדינת ישראל (17.3.2016)]. עיון בנסיבות ביצוע העבירות בכל אחד משלושת כתבי האישום מוביל למסקנה שמדובר באירועים נפרדים שאינם קשורים זה לזה, גם אם הם מצביעים על דפוס פעולה של הנאשם. בהקשר זה אין להתעלם מפרק הזמן של ארבעה חודשים שחלף בין שתי הכניסות הראשונות (אוגוסט 2016 באישום הראשון, ו-18.12.16 באישום השני), כאשר כשנה לאחר מכן נכנס הנאשם לישראל בפעם השלישית (12.12.17 באישום השלישי). עוד יש לציין שבאישום הראשון זכה הנאשם להקלה בדמות הכללת מספר כניסות לישראל שבוצעו במועדים סמוכים, במהלכן התחזה לאחד והשתמש במסמך מזויף, והכל תחת כתב אישום אחד. נוסף על כך השתמש הנאשם באירוע הראשון והשלישי בתעודות זהות מזויפות שונות. לא נעלם מעיני שבאירוע השני מסר הנאשם לשוטר שתפס אותו את שמו של בעל תעודת הזהות המזויפת מהאירוע הראשון, זאת מבלי להציג את התעודה שכאמור נתפסה באירוע הראשון. ואולם אין די בחוט מקשר זה כדי לקבוע שמדובר בהמשכה של העבירה הראשונה, שכן בנקל יכול היה הנאשם למסור לשוטר את שמו של אדם אחר.

7. ואולם, גם אם היה נקבע שאכן מדובר באירוע עבריני אחד, והדבר נוגע בעיקר לשני האישומים הראשונים, הרי שממילא לא היה בכך כדי לסייע לנאשם, בשל העובדה שמתחם העונש שהיה נקבע אז היה גבוה יותר, בהתחשב במספר המעשים העבריניים. בעניין זה נקבע ש"לעתים, העובדה שהאירוע כולל כמה מעשים יכולה לשוות לו מידה נוספת של חומרה" [עניין ג'אבר, פסקה 10 לפסק דינה של השופטת ד' ברק-ארז; ע"פ 2454/18 עזרא שיינברג נ' מדינת ישראל (2.12.2018), פסקה 20 לפסק דינו של השופט ע. פוגלמן].

לצד זאת, העובדה שמדובר באישומים בעלי מאפיינים דומים, מצדיקה קביעת עונש מאוחד לכולם.

8. הערכים החברתיים בהם פגע הנאשם הם זכותה וחובתה של המדינה לבחון את זהות האנשים הבאים בשעריה, להציב תנאים לכניסתם, לשמור על גבולותיה מפני חדירה של גורמים עוינים, ובכך לשמור על ביטחון הציבור. התחזות לאדם אחר במטרה להונות והפרעה לשוטר במילוי תפקידו, בפרט בדרך של שימוש במסמכים מזויפים, פוגעות ביכולת גורמי אכיפת החוק מלבצע את תפקידם באכיפת הסדר ושמירה על הביטחון.

9. בחינת נסיבות ביצוע העבירות מצביע על כך שהנאשם נכנס לישראל יותר מ-4 פעמים במהלך תקופה של

כשנה ומחצה, מבלי שקיבל לכך היתר. הנאשם הצטייד מבעוד מועד בשתי תעודות זהות מזויפות ובגיליון רישום פלילי מזויף אף הוא, המצביעים על תכנון מוקדם שקדם לביצוע העבירות. הנאשם לא נרתע מלהשתמש במסמכים המזויפים לצורך הצגתם בפני שוטרים שביקשו לבדוק את פרטיו, כמו גם בפני מעסיקיו בבית האבות, שקיבלוהו לעבודה לאחר שסברו שמדובר באזרח ישראלי.

באותה נשימה, עובדות כתב האישום באישום הראשון, והעובדה שהנאשם נתפס בבית האבות בו עבד, מחזקת את טענת הנאשם לפיה הוא נכנס לישראל לצרכי פרנסה.

לפיכך, במקרה שלפנינו מידת הפגיעה בערך המוגן הינה בינונית, כאשר מצד אחד השתמש הנאשם בתעודות זהות ובגיליון רישום פלילי מזויפים, ומהצד השני נכנס לישראל לצרכי פרנסה, נסיבה שהוכרה ככזו הפוגעת בביטחון המדינה במידה פחותה, כפי שiorחב בהמשך [רע"פ 3677/13 אלהרוש נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (9.12.2014) (להלן: עניין אלהרוש)].

מדיניות הענישה הנוהגת

10. אין חולק על כך שמתחם העונש ההולם בעבירה של כניסה לישראל שלא כדין, ללא עבירות נלוות, נקבע בפסק הדין בעניין אלהרוש והוא נע בין מאסר מותנה ועד 5 חודשי מאסר בפועל, הכוללים את רכיב התנאי, וקנס בסכום של עד 2,000 ₪. ואולם, השאלה שבמחלוקת היא האם מתחם העונש שנקבע בהלכת אלהרוש חל גם בנסיבות בהן נעשה שימוש במסמכים מזויפים, כפי המקרה שבפנינו.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מצביעה על חוסר אחידות בפסיקה בנוגע לשאלה זו, כאשר לעתים, בעקבות עתירת המאשימה, אומץ המתחם העונשי שנקבע בהלכת אלהרוש גם במקרים בהם הציגו התושבים הזרים תעודת זהות של אדם אחר [ראו למשל: ת"פ (ראשל"צ) 34961-11-17 מדינת ישראל נ' סאלם זידאת (4.12.2017)] ואף תעודת זהות מזויפת [ראו למשל: ת"פ (ראשל"צ) 3568-08-14 משטרת ישראל נ' אלשיך (25.6.2015)]. במקרים אחרים, בהם נעשה שימוש בתעודת זהות מזויפת, אומץ הרף התחתון של הלכת אלהרוש תוך החמרת הרף העליון שלו עד לכדי 6 חודשי מאסר בפועל [ראו למשל: עפ"ג (מרכז לוד) 26205-17 עאצם דיריה נ' מדינת ישראל (14.1.2018); ת"פ (ראשל"צ) 70735-09-16 מדינת ישראל נ' חמאדה מנצור (23.3.2017)]. מנגד, במקרים דומים, ואף במקרים חמורים פחות בהם התחזו נאשמים לאחרים, אף מבלי שהציגו מסמך כלשהו לשוטר שתפס אותם, נקבע מתחם מחמיר מזה שנקבע בהלכת אלהרוש [ראו למשל: ת"פ (באר שבע) 49246-08-17 מדינת ישראל נ' חאפז מסאלמה (27.9.2017)]. במקרים אחרים, על אף עמדה מחמירה של המאשימה לקביעת מתחם עונשי גבוה מזה שנקבע בהלכת אלהרוש, לא נעתרו לכך בתי המשפט וגזרו על נאשמים עונשים מקלים, תוך אימוץ הלכת אלהרוש (ראו למשל: ת"פ (פ"ת) 40569-06-16 מדינת ישראל נ' מרדאוי (18.7.2017)].

דוגמאות נוספות:

בעפ"ג (י-ם) 60711-09-17 עומר זעול נ' מדינת ישראל (11.12.2018), אושר עונש של 31 ימים וקנס של 3,000 ₪ שהוטלו על נאשם שהודה בשהייה שלא כדין בישראל ומסירת אישור כניסה לישראל מזויף לשוטר. הנאשם כבן 23 ובעל עבר פלילי.

בעפ"ג (ב"ש) 59982-08-18 מדינת ישראל נ' אבו קביטה (6.9.2018) התקבל ערעור המדינה ונקבע מתחם עונשי הנע בין 3 ל-9 חודשי מאסר לנאשם שהורשע, על יסוד הודאתו, בעבירות של כניסה לישראל שלא כחוק, שימוש במסמך מזויף והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. נוסף על כך הוחמר עונשו של הנאשם והועמד על מאסר בפועל למשך שלושה חודשים ויום וענישה נלווית.

בעפ"ג (י-ם) 26247-03-19 מוסא סיאערה נ' מדינת ישראל (19.3.2019) התקבל ערעורו של נאשם שהורשע, על יסוד הודאתו, בכך שנכנס לישראל שלא כדין והציג לשוטר אשרת שהייה מזויפת. נקבע שמתחם העונש ההולם יתחיל בעונש מאסר למשך מספר שבועות. על הנאשם, בן 19 ללא עבר פלילי, נגזר עונש של 30 ימי מאסר בפועל וענישה נלווית.

11. כזכור, המתחם שנקבע בעניין אלהרוש נגע לנאשמים שהינם תושבי האזור שנכנסו לישראל לצרכי פרנסה בלבד. מדובר במתחם שנחשב בשעתו למקל מהמתחם העונשי שנקבע עד אז על ידי בתי משפט שונים ברחבי הארץ, כאשר הטעם המרכזי להורדת רף הענישה נגזר מרמת הסיכון הנמוכה שנשקפה, ככלל, מאותם נאשמים (עניין אלהרוש, פסקה 17):

"אין חולק כי עצם תופעת הכניסה שלא כדין מגדילה את הפוטנציאל לסיכון בטחוני, בין היתר בכך שהיא פותחת פתח לזליגת פעילות חבלנית עוינת (פח"ע) לתחומי מדינת ישראל ובכך מסכנת את בטחון תושביה. במקרים שבהם מטרת הכניסה שלא כדין היא פעילות חבלנית הפגיעה בערך המוגן של בטחון המדינה היא חמורה. אולם, לא די בהגברת הפוטנציאל האמור כדי לייחס לנאשם ספציפי, אשר אינו מבקש לפגוע בבטחון המדינה, את החומרה האמורה... הדברים יפים גם באשר לסיכון לפשיעה כאשר אין כל עבירה נלווית לעבירת השב"ח. יודגש כי אין מדובר במי שמבקשים להשתקע במדינה, אלא במי שמבקשים להרוויח את פת לחמם ולשוב לביתם, שאין מחלוקת באשר למצבם הכלכלי הלא קל."

12. לצד זאת ציין השופט ס. ג'ובראן שאחד הנימוקים המצדיקים קביעת מתחם עונשי נמוך במקרה של כניסה תמימה לישראל לצרכי פרנסה, הינה העדר תכנון מוקדם והעדר ביצוע עבירות נוספות. בטיעוניה, ביקשה ב"כ הנאשם לכלול את העבירות ה"נלוות" אותן ביצע הנאשם, הכוללות עבירות של שימוש במסמך מזויף והתחזות כאדם אחר במטרה להונות, כעבירות אותן ביצע הנאשם אגב כניסתו לישראל, באופן שיאפשר קביעת מתחם עונשי זהה למתחם שנקבע בהלכת אלהרוש.

אין בידי לקבל טיעון זה, וזאת משלושה טעמים:

האחד, התכנון המוקדם מופיע כנסיבה לחומרא לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, לפי סעיף 40ט(א)(1) לחוק. לפיכך, קבלת תוצאה לפיה ייקבע מתחם עונשי זהה הן לאדם שהשתמש במסמך המזויף והן לאדם שלא הצטייד במסמך זה מבעוד מועד, אינה עולה בקנה אחד עם הוראות החוק.

השני, קריאה מדוקדקת של דברי השופט ג'ובראן מלמדת, שבקביעת המתחם לתושב האזור שנכנס לישראל על מנת להתפרנס, לא נכללו אותם מקרים בהם קדם לעבירה תכנון מוקדם:

"עוד אציין שעבירת השב"ח לצרכי פרנסה, בניסבות בהן לא לוותה בעבירות אחרות (ובמיוחד כאלה שנועדו לחפות עליה, דוגמת זיוף או התחזות) היא עבירה שבה התכנון שקדם לביצוע העבירה הוא נמוך יחסית."

(עניין אלהרוש, פסקה 19, הדגשות אינן במקור - ע.מ.).

והדברים ברורים. תושב האזור ששהה בישראל שלא כדין לצרכי פרנסה, גם אם ברגע תפיסתו ברח מהשוטר שביקש לעצרו וגם אם מסר פרטים כוזבים של אדם אחר, ביצע את העבירות ה"נלוות", כמו התחזות לאחר, ללא הצגת מסמך מזויף, והכשלת שוטר במילוי תפקידו, באופן ספונטני, ללא תכנון מוקדם, בהחלטה רגעית, אגב הנסיבות המלחיצות של גילוי על ידי כוחות הביטחון והניסיון לעצרו. דומה שזהו "פרופיל" הנאשמים אליהם מתייחסת הלכת אלהרוש, ואלו העבירות אותה יכולה "עבירת המקור" להכיל, מבלי שהמתחם העונשי ישתנה.

שונים הם פני הדברים במצבים בהם לכניסתו של תושב האזור לישראל קדם תכנון והוכנו אמצעים, כמו תעודת זהות מזויפת וגיליון רישום פלילי מזויף. ואכן, הכנת המסמכים המזויפים והשימוש בהם הפכו חזון נפרץ ולתעשייה של ממש, ההולכת ומשתכללת ככל שמתקדמים האמצעים הטכנולוגיים ואמצעי הדפוס, כפי שניתן ללמוד מכתבי האישום המוגשים תדיר לבתי המשפט.

הנימוק השלישי נוגע לסוג המסמך עצמו. לדידי, אין דומה מצבו של נאשם המזייף אישור כניסה לישראל או משתמש באישור מזויף, שתוקפו ממילא זמני, לנאשם המזייף או משתמש בתעודת זהות מזויפת. מעבר לכך שמדובר בעבירות חמורות כשלעצמן, הרי שלאדם המחזיק תעודת זהות מזויפת ישנו פוטנציאל להיטמע במארג החיים האזרחיים במדינה. במלים אחרות, תעודת הזהות מאפשרת ביצוע מגוון רחב של פעולות בתחומי מדינת ישראל (כמו קבלה לעבודה למוסדות מסוימים, כפי שעשה הנאשם במקרה שלפנינו), להבדיל מאישור השהייה שנועד להסדיר את שהייתו של המחזיק בה תחומי המדינה, לעתים תוך קביעת מטרת השהייה. הבדל נוסף נעוץ בתוקף המסמכים - תוקפה של תעודת הזהות אינו פוקע, בעוד שתוקפו של אישור הכניסה לישראל הינו זמני. טעם נוסף הינו הקושי הניצב בפני גורמי הביטחון לבדוק את אמיתות המסמך. כך, בעוד שתוקפו של אישור השהייה או תעסוקה נבדק אל מול מנהלת התיאום והקישור, קיים קושי בבדיקת אמיתות תעודת זהות הנושאת את שמו של אזרח חוקי של מדינת ישראל, בהעדר ציוד מחשוב מתאים בשטח שיאפשר השוואת התמונה המופיעה על גבי תעודת הזהות לתמונתו של המחזיק בה.

13. נוכח כל האמור, אני קובע מתחם עונשי הנע בין מספר שבועות לבין 6 חודשי מאסר בפועל לאדם שנכנס לישראל שלא כדין, לצרכי פרנסה, שאגב כניסתו הציג תעודת זהות מזויפת על שמו של אחר, עליה התנוססה תמונתו.

לא נעלם מעיני שמתחם העונש שנקבע בעניינו של שותפו של הנאשם לכתב האישום באירוע הראשון הועמד על מאסר בפועל למשך מספר שבועות ועד ל-7 חודשי מאסר, אולם בהתחשב במכלול הנימוקים דלעיל, כמו גם ברמת הענישה הנוהגת, דעתי כאמור שונה במעט.

נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות וקביעת עונשו של הנאשם בגדרי המתחם

14. לחומרה שקלתי את הנסיבות הבאות: עברו הפלילי של הנאשם כולל 3 הרשעות קודמות, כולן בעבירות של כניסה לישראל שלא כדין, ולחלופין בעבירה המקבילה בסעיף 318(ו) +333 בצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יו"ש) (מס' 1651), התש"ע-2009 וסעיף 25 בחוק העונשין. בשתיים מהרשעותיו הקודמות נקבע שהנאשם השתמש במסמך מזויף, או שזייף מסמך. הנאשם ריצה 3 תקופות מאסר, של 45 ימים, 3 חודשים, ו-60 ימים, שלא הרתיעו אותו מלבצע עבירות דומות. נוסף על כך הופעל נגדו בעבר מאסר מותנה של 3 חודשים. את העבירות בהן הורשע בתיק זה ביצע הנאשם כאשר מרחף מעל ראשו מאסר מותנה של 3 חודשים, אשר הפך חב הפעלה, בשים לב לכמות וסוג העבירות בהן הורשע במקרה שלפנינו.

15. מנגד, שקלתי לקולא את הנסיבות הבאות: הנאשם הודה בביצוע העבירות מבלי שהובטח לו דבר, עובדה המלמדת על קבלת אחריות מצדו. נוסף על כך יש בהודאתו משום חסכון בזמן שיפוטי יקר. מפי הנאשם למדתי שהוא התחנן לאחרונה, ומצבו המשפחתי אינו פשוט נוכח מחלתה של אמו וקשיי הפרנסה.

מנ/2, שהינו מסמך הנחזה להיות מסמך מטעם הרשות הפלסטינית, עולה שהנאשם עובד בעירייה כעובד ניקיון החל מיום 1.3.2018. בעניין זה הוגש מטעם ההגנה עפ"ג (מרכז-לוד) 7844-09-17 מדינת ישראל נ' כארם סולימאן (19.11.2017), בו דחה בית המשפט המחוזי את ערעור המדינה על קולת עונשו של נאשם שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של כניסה לישראל שלא כדין, והוארך מאסר מותנה של 3 חודשים שהיה תלוי ועומד נגדו, מן הטעם שמאז ביצוע העבירה חלפו שנתיים, במהלכן הנאשם התחנן והשתלב בעבודה בבית קפה בתחומי הרשות הפלסטינית. משכך, נקבע שהשינוי בחייו של הנאשם הינו בעל פוטנציאל "אשר לא יגרום לו להיכנס ארצה שלא כדין, ולו לצרכי פרנסה".

ואולם, הגם שנקבע בפסק הדין שהפעלת המאסר המותנה תהיה בלתי צודקת בנסיבות העניין, הרי שבאותה נשימה נקבע שהערעור נדחה "מבלי שהדבר ישמש תקדים למקרים אחרים". ואכן, המקרה שבפנינו שונה, זאת בשים לב לכך שהנאשם הורשע לא רק בעבירה של כניסה לישראל שלא כדין, כי אם גם בעבירות נלוות, המקנות לעצם הכניסה לישראל משנה חומרה. נוסף על כך, מדובר בשלושה כתבי אישום המתארים רצף של כניסות לישראל לאורך תקופה של שנה ומחצה, באופן ההופך את המאסר המותנה התלוי ועומד נגדו לחב הפעלה. עוד יש לציין שעונשי המאסר שהושתו בעבר על הנאשם משמעותיים מאלו שהושתו על הנאשם סולימאן.

בשים לב לאמור, מידת ההתחשבות בנסיבותיו האישיות של הנאשם ראוי שתהיה מידתית ותשתלב עם מכלול הנסיבות לקולא ולחומרא.

16. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים הצריכים לעניין, מצאתי למקם את עונשו של הנאשם בחלק התחתון-אמצעי של המתחם לגבי כל אחת מהעבירות בהן הורשע, ולגזור עליו עונש אחד כולל.

העתירה להחזרת כספי הפיקדון שחולטו

17. ההגנה ביקשה בטיעוניה להשיב לנאשם סכום של 19,000 ₪ שלדבריה חולט לנאשם על ידי מותבים שונים

עקב אי התייצבותו של הנאשם לדיונים השונים. ככלל, ועל אף העדר הוראה חוקית המסדירה הליך זה, הוכרה בפסיקה האפשרות לבטל החלטה על חילוט כספי ערובה בהליך פלילי, כאשר נקבע שהגשת בקשה מעין זו כמוה כהגשת בקשה לביטול החלטה שניתנה במעמד צד אחד [ראו דברי השופטת ד. ברק-ארז בבש"פ 3390/14 אלעזר ענבל נ' מדינת ישראל, פסקאות 28-30 (11.6.2014) (להלן: עניין ענבל)]. לצד זאת, נקבע שבית המשפט ייעתר לבקשות מסוג זה "במקרים חריגים בלבד - כאשר הייתה סיבה מוצדקת לאי התייצבות או לשם מניעת עיוות דין, והכול כשהבקשה הוגשה ללא השתהות. כמו כן ניתן להגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטה על חילוט ערובה מקום בו התגלו עובדות רלוונטיות חדשות אשר יש בהן כדי להפוך את הכף" (פסקה 36 בעניין ענבל).

לאור כללים אלו, נפנה עתה לבחון את עניינו של הנאשם.

18. בת"פ 58304-08-16 (מ"ת 58305-08-16), שהתקיים בשעתו בפני כב' השופטת ש. דקל-נוה, חולט סכום של 10,000 ₪ שהופקדו על ידי הנאשם כתנאי לשחרורו. לדיון הראשון שנערך ביום 29.8.2016 הובא הנאשם כעצור, ובו במקום נמסר לו מועד הדיון הנדחה 12.9.2016. לאותו מועד לא התייצב הנאשם ומפי בא כוחו נמסר שלא עלה בידו לקבל היתר כניסה לישראל. לפיכך, נדחה הדיון ליום 1.11.2016. לדיון זה הובא הנאשם כעצור, ולבקשתו נדחה הדיון ליום 8.11.2016. לבקשת ב"כ הנאשם נדחה הדיון פעם נוספת, הפעם ליום 6.2.2017, לא לפני שהנאשם הוזהר בדבר חובת התייצבותו למועד הנדחה. ביום 5.2.2017 נעתר בית המשפט לבקשת הסנגור לדחיית מועד הדיון, כאשר בהחלטת בית המשפט נקבע שעליו לפעול להמצאת הזמנה לנאשם על מנת שהנאשם יוכל להסדיר את כניסתו לישראל מבעוד מועד. מספר ימים לפני המועד החדש שנקבע, הוגשה מטעם ב"כ הנאשם בקשה נוספת לדחיית מועד הדיון, והדיון נדחה פעם נוספת למשך כחודש ימים (ליום 20.4.2017), מועד שיאפשר לנאשם שהות מספקת להסדרת כניסתו לישראל. ביום 20.4.2017 לאחר שהנאשם לא התייצב לדיון, ביקשה המאשימה לחלט את כספי הפיקדון, לאחר שמסרה שהנאשם לא התייצב לדיון בעניינו גם בת"פ 48484-12-16 של בית משפט השלום ברמלה, שם הורה בית המשפט על התליית ההליכים ועל חילוט חלק מכספי הפיקדון. חרף האמור, מצא בית המשפט לתת לנאשם הזדמנות נוספת להתייצב לדיון נדחה, ולא מיהר לחלט את כספי הפיקדון. בדיון שנערך ביום 27.6.2017, שוב נפקד מקומו של הנאשם, ובא כוחו הודיע שאינו בקשר עמו, ושהוא "אינו עונה לשיחות, גם לא באמצעות איש קשר שיש לנו". נוכח האמור, ורק בשלב זה, הורה בית המשפט על חילוט כספי הפיקדון.

למועד הנדחה, שנקבע ליום 7.9.2017, התייצב הערב שחתם על ערבות צד ג' עבור הנאשם. במהלך הדיון מסר הערב כי הוא אינו מכיר את הנאשם, וכי חתם על הערבות לבקשת אשתו שהיא חברתו של חברה של הנאשם. משלא עלה בידו הערב לזמן את הנאשם למועד הנדחה, הורה בית המשפט ביום 16.11.2017 על חילוט כלל הערבויות וההפקדות בתיק ועל התליית ההליכים. הודעה על ייצוג הנאשם מטעם ב"כ הנוכחית הוגשה לתיק בית המשפט ביום 12.8.2018.

הנה כי כן, הנאשם לא התייצב לדיונים בעניינו, בזבז זמן שיפוטי יקר, ניתק קשר עם באי כוחו לפרקי זמן ממושכים, ואף לא עמד בקשר עם הערב שחתם עבורו על ערבות צד ג'. במצב דברים זה אינני מקבל את טענת ב"כ הנאשם על כך שלא נמסרה לנאשם הזמנה לדיון, זאת בשים לב להזדמנויות הרבות שניתנו לו, ולפרק הזמן הרב שחלף מהיום בו התייצב בפעם האחרונה לדיון ועד להחלטה בדבר התליית ההליכים וחילוט הפיקדון. בפרק זמן זה, יכול היה הנאשם, לכל היותר, ליצור קשר עם בא כוחו ולעדכן אותו בדבר קשייו להוצאת היתרי הכניסה לישראל. הנאשם כאמור לא עשה כן, להוציא מקרה בודד אחד לקראת הדיון שנערך ביום 20.4.2017.

אשר על כן, בהעדר נימוקים מספקים או שינוי נסיבות, מצאתי לדחות את בקשת הנאשם להחזר כספי הפיקדון עליו הורה בית המשפט במסגרת תיק זה.

19. בת"פ 48484-12-16 (מ"ת 48503-12-16), חולט בשתי פעימות סך של 7,000 ₪ מתוך 12,000 ₪ אותם הפקיד הנאשם כתנאי לשחרורו. לדיון הראשון שנערך ביום 22.12.2016 הובא הנאשם כעצור, ובמעמד הדיון נמסר לו מועד הדיון הנדחה - 15.1.2017. במועד זה לא התייצב הנאשם ובית המשפט (השופט ע. קובו) הורה על חילוט מחצית מסכום הפיקדון (6,000 ₪). בדיון הנדחה שהתקיים ביום 21.2.2017, ומשלא התייצב לדיון גם הפעם, סבר השופט קובו כי יש לחלט את מחציתו השנייה של הפיקדון, אולם דחה את הדיון ליום 20.3.2017 נוכח בקשת המאשימה לזמן תחילה את הערבה לדיון. בדיון הבא, שנערך בפני השופטת ר. גלט, משלא עלה בידי המאשימה לאתר את הערבה, ולאחר שב"כ הנאשם הודיע שאין לו כל קשר עמו, הורתה כב' השופטת גלט על מחיקת התיק לצורך איתור הנאשם. במקביל הוצא נגד הנאשם צו מעבר כללי, וחולט סכום כסף נוסף של 1,000 ₪ מתוך יתרת הפיקדון.

הנה כי כן, גם בתיק זה לא התייצב הנאשם לאף לא אחד מהדיונים שנערכו בעניינו, למרות שידע על קיומו של הליך פלילי המתנהל נגדו, ולמרות שידע על מועד הדיון שהתקיים ביום 15.1.2017. גם אם לא עלה בידי הנאשם לדאוג להיתר כניסה לישראל, הוא לא פנה לבא כוחו או לערבה ולמעשה ניתק עמם קשר.

20. יש לציין שחידוש ההליכים בשני התיקים התאפשר רק לאחר מעצרו של הנאשם בתיק השלישי (ת"פ 27153-12-17), כאשר עד מועד זה לא פנה הנאשם לאיש, לא הודיע על דבר קיומו, ולא הגיש כל בקשה לעיון חוזר בקשר להחלטת המותבים השונים שהורו על חילוט כספי הפיקדון. מהאמור עולה שהנאשם לא הציג לבית המשפט כל עובדות חדשות שיש בהן כדי לשפוך אור על הסיבה לאי התייצבותו לדיונים ולא סיפק כל נימוק לניתוק הקשר עם בא כוחו ועם הערבים. אם נוסיף לכך את השיהוי שבהגשת הבקשה להשבת הכסף, קרי, רק לאחר מעצרו בתיק האחרון, הרי שעניינו של הנאשם אינו נמנה על אותם "מקרים חריגים" אותם ציינה השופטת ברק ארז בהחלטתה בעניין ענבל, ולא ניתן לומר שנגרם לו עיוות דין אותו יש לתקן עתה.

21. מכל המקובץ, מצאתי לדחות את הבקשה להשבת כספי הפיקדון, העומדים על סכום של 17,000 ₪ ולא 19,000 ₪ כפי שנטען על ידי ב"כ הנאשם. בהיבט הכללי אני מוצא לציין ששחרור נאשמים שאינם תושבי האזור כרוך, ככלל, בקביעת תנאים שיבטיחו את התייצבותם של הנאשמים למשפטם, ובהמשך, במידת הצורך, לריצוי עונשם. על המשוחרר בתנאים, כל משוחרר, לדעת כי עליו לעמוד בתנאי השחרור שנקבעו לו, שאם לא כן ניתן יהיה לחלט את ההפקדות והערבויות שנקבעו. משנמצא שעניינו של הנאשם אינו שונה מעניינם של נאשמים רבים אחרים שבוחרים שלא להתייצב לדיונים בבית המשפט, הרי שאין מדובר במקרה חריג המצדיק את השבת הכסף שחולט לידי.

לצד זאת, נוכח סכום הכסף שחולט, שאיננו סכום מבוטל, מצאתי שלא להטיל על הנאשם קנס כספי נוסף, זאת לפנים משורת הדין ועל אף שכידוע תכלית הקנס, שהינו רכיב עונשי, שונה מתכלית החילוט.

סוף דבר

22. נוכח כל האמור, ובשים לב לעונש מאסר של חודשיים שנגזר על נאשם 1 באישום הראשון, שהינו צעיר נעדר עבר פלילי, אני גוזר על הנאשם את העונשין הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 4 חודשים.

אני מורה על הפעלת מאסר מותנה של 3 חודשים שהוטל על הנאשם בת"פ 62216-03-15 של בית משפט השלום בחדרה.

שני המאסרים ירוצו בחופף ובמצטבר זה לזה, כך שסך הכול ירצה הנאשם 6 חודשי מאסר, בניכוי הימים בהם ישב במעצר: 12-21.12.17; 19-28.12.16; 25.8.16-7.9.16.

הנאשם יתייצב לריצוי עונשו בכלא ניצן ביום 5.9.2019 לא יאוחר מהשעה 09:00 כשהוא מצויד בתעודה מזהה ובעותק גזר הדין.

הפיקדונות והערבויות שנחתמו וטרם חולטו ישמשו להבטחת כניסתו של הנאשם לכלא.

ב. מאסר למשך 3 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורו על עבירה לפי חוק הכניסה לישראל, או על אחת העבירות בהן הורשע.

ג. הנאשם יחתום על התחייבות בסך 3,000 ₪ להימנע בתוך תקופה של 3 שנים מיום שחרור ממאסר על עבירה לפי חוק הכניסה לישראל, או על אחת העבירות בהן הורשע. ההתחייבות תיחתם בתוך 7 ימים. לא תיחתם ההתחייבות, ייאסר הנאשם למשך 10 ימים.

23. יתרת הכסף שהופקד על ידי הנאשם בכל אחד מתיקי המעצר וטרם חולט, יוחזר לידי, כפוף לכל מניעה חוקית אחרת, לרבות עיקול. כסף שהופקד על ידי הערבים בכל אחד מתיקי המעצר, יוחזר לידיהם, כפוף לכל מניעה חוקית אחרת, לרבות עיקול. סכומי הכסף שהופקדו, בין אם על ידי הנאשם ובין אם על ידי מי מהערבים, יושבו להם רק לאחר התייצבותו של הנאשם לריצוי עונש המאסר.

24. ניתן בזאת צו כללי למוצגים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז - לוד בתוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ב תמוז תשע"ט, 15 יולי 2019, במעמד הצדדים.